

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๓/๒๕๕๘

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๘ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ ขอให้สั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคเสรีประชาธิปไตย ใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๕๖ รวม ๒ ครั้ง ครั้งแรกจำนวน ๔ งวด จำนวนเงิน ๙๑๘,๒๐๐ บาท ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง กล่าวคือ พรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ส่งเงินหรือส่งเงินไม่ครบตามจำนวนที่ได้รับการสนับสนุนให้แก่สาขาพรรค ครั้งที่ ๒ ใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุน ๙ จำนวน ๑๑๘ สาขา จำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือพรรคเสรีประชาธิปไตย ไม่ส่งเงินตามที่ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรค แต่ขออนำเงินจำนวนนี้ไปทดรองจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคในปี ๒๕๕๘ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งการโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคตามที่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสนับสนุนให้แก่พรรคเสรีประชาธิปไตย ๒ ครั้ง

๑.๑ ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๖ จำนวน ๔ งวด รวมเป็นเงิน ๙๑๘,๒๐๐ บาท

๑.๒ ครั้งที่ ๒ สาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังที่ยื่นแบบคำขอรับการสนับสนุน ตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๑๑๘ สาขา เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท

การโอนเงินให้แต่ละครั้งและงวดนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคเสรีประชาธิปไตย ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องเงินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

๒. พรรคเสรีประชาธิปไตยจัดทำรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมือง แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ได้ส่งเงินให้สาขาพรรค จำนวน ๔ งวด

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทำการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ พบว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยอาจใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเสนอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีสาขาพรรคเสรีประชาธิปไตยตั้งอยู่ ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้มีลายมือชื่อในใบสำคัญจ่ายเงินที่พรรคเสรีประชาธิปไตยรายงานต่อนายทะเบียนว่า ได้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาของพรรคจริง

๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รายงานการสอบข้อเท็จจริงพบว่ามีสาขาพรรคไม่ได้รับเงินตามที่ขอรับการสนับสนุนหรือได้รับเพียงบางงวด จึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งให้พรรคเสรีประชาธิปไตยชี้แจงข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนสาขาพรรคเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ข้อกำหนด กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง

๕. พรรคเสรีประชาธิปไตย ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมการส่งเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้สาขาพรรคงวดที่ ๓ ปี ๒๕๔๖ เป็นสำเนาใบนำส่งธนาคัติ จำนวน ๕๕ ฉบับ สำเนาใบนำฝากธนาคาร จำนวน ๒ ฉบับ และหนังสือลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม การส่งเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้สาขาพรรค งวดที่ ๒ ปี ๒๕๔๖ เป็นสำเนาใบนำส่งธนาคัติ ๓๕ ฉบับ สำเนาใบนำฝากธนาคาร จำนวน ๕ ฉบับ

ต่อมาพรรคเสรีประชาธิปไตย ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่พรรค ฯ แต่งตั้งขึ้นว่าสาขาพรรค

ได้รับเงินจริงโดยการสอบปากคำกรรมการสาขาพรรคแต่ละสาขาจำนวน ๑ ชุด พร้อมทั้งขอยกเลิก และขอคืนเอกสารที่ส่งมาให้เมื่อวันที่ ๑๘ และ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ข้างต้น นอกจากนี้พรรค ฯ มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ส่งเอกสารหลักฐานที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงของพรรค ฯ เพิ่มเติม จำนวน ๑ ชุด ประกอบด้วย สำเนาบันทึก การสอบข้อเท็จจริง จำนวน ๕๗ ชุด สำเนาใบสำคัญจ่ายเงิน จำนวน ๓๖๑ แผ่น สำเนาบัตรประจำตัว ประชาชนของผู้รับเงิน จำนวน ๕๗ แผ่น สำเนาใบรับไปรษณีย์ชำนาดิจิทัลจำนวน ๑๓๘ แผ่น สำเนา ใบฝากเงินผ่านธนาคาร จำนวน ๑๕ แผ่น รวมจำนวน ๕๕๘ แผ่น เพื่อยืนยันการได้รับเงินสนับสนุน ค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรค จำนวน ๕๗ สาขา โดยทำการสอบข้อเท็จจริง ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และระหว่างวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ - ๔ มีนาคม ๒๕๔๗

๖. กรณีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคเสรีประชาธิปไตย ตามข้อ ๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้แจ้ง การโอนเงินพร้อมทั้งโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคเสรีประชาธิปไตย จำนวน ๑๑๘ สาขา เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๗ แล้ว

พรรคเสรีประชาธิปไตย โดยนายเพชร ยวงประสิทธิ์ ตำแหน่งหัวหน้าพรรคได้รับเงิน สนับสนุนเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคจำนวน ๑๑๘ สาขา จำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท แล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ และพรรค ฯ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตาม ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ข้อ ๔ ดังต่อไปนี้

(ก) ส่งเงินให้แก่สาขาพรรค ฯ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการส่งเงินจากสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง และ

(ข) พรรค ฯ ต้องรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรค ฯ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาของพรรค ฯ แล้ว

ปรากฏว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยมิได้ดำเนินการตาม ข้อ (ก) และ (ข) แต่อย่างใดกล่าวคือ พรรค ฯ มิได้ส่งเงินให้สาขาของพรรค ฯ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการส่งเงินจากสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีได้รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาของพรรค ฯ แล้ว

ต่อมาเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๗ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๔๐๕๔ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๗ แจ้งเตือนให้พรรคเสรีประชาธิปไตย ส่งรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมืองพร้อมหลักฐานให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ หากไม่รายงานก็ให้พรรคส่งคืนเงินจำนวนดังกล่าวภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ พร้อมทั้ง ให้โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสะพานกษัตริย์ศึก ชื่อบัญชีกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง เลขที่ ๐๔๕ - ๑ - ๒๕๕๕๑ - ๘

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับหนังสือ ที่ สรปต ๑๐๐/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ เรื่อง ขอฟ่อนผันการคืนเงินแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สรุปรว่า เงินดังกล่าว คณะกรรมการบริหารพรรค ได้มีมติให้คืนเงินจำนวนนี้ และพรรคได้แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทราบก่อนหน้านี้เรียบร้อยแล้ว แต่พรรคมีความจำเป็นต้องดำเนินการกิจการทางการเมืองตามแผนงาน และโครงการ ปี ๒๕๔๗ ต่อไป จึงได้นำเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาจำนวน ดังกล่าวไปทศรองจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคในปี ๒๕๔๗ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและเสียหายที่เกิดขึ้นกับพรรคตามการชะลอการจ่ายเงิน จึงขอฟ่อนผันการคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง ด้วยความจำเป็นที่กล่าวมาแล้ว

ในส่วนการคืนเงินต่อกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้ง ตามหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๐๕๔๔ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ยืนยันว่า ถึงปัจจุบันพรรคเสรีประชาธิปไตยยังมีได้คืนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับ สาขาพรรค ประจำปี ๒๕๔๖ เป็นเงินจำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นหนึ่งพันหกร้อยบาทถ้วน) แต่อย่างไร

ดังนั้น การที่พรรคเสรีประชาธิปไตย นำเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับ สาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังที่ยื่นแบบคำขอรับการสนับสนุน จำนวน ๑๑๘ สาขา เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ไปทศรองจ่ายในแผนงานและโครงการ ปี ๒๕๔๗ นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอรับการสนับสนุนซึ่งเป็น ความผิดตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง มีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย

พรรคเสรีประชาธิปไตยชี้แจงข้อกล่าวหา สรุปลงได้ดังนี้

พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับการโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวน ๔ งวด เป็นเงิน ๗๑๘,๒๐๐ บาท และได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ยื่นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๑๘ สาขาๆ ละ ๒ เดือน เป็นจำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท

คณะกรรมการบริหารพรรคเสรีประชาธิปไตยได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และปี ๒๕๔๖ เพราะเกรงว่าสาขาพรรคที่ได้รับเงินสนับสนุนดังกล่าว จะใช้เงินไม่ถูกต้องตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามหนังสือที่นายทะเบียนเดือนให้ระมัดระวังการใช้จ่ายเงินสนับสนุน และพรรคเสรีประชาธิปไตย ก็ได้มีหนังสือ ที่ สรปต ๐๒๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ขอคืนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในที่นี้ หมายถึงเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคที่ให้แก่สาขาปี ๒๕๔๖ จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ด้วย ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงแม้ว่าจะไม่คืนเงินโดยทันทีแต่ก็ได้แสดงเจตนาที่จะคืนเงินดังกล่าวแล้ว

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่ากรณีมีเหตุที่จะต้องสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เกี่ยวกับเงินสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๑ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้จ่ายเงินในเรื่องดังกล่าวได้ ซึ่งต่อมาได้มีประกาศของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ข้อ ๔ กำหนดว่า “เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคการเมืองตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองส่งเงินให้สาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการส่งเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และวรรคสอง กำหนดว่า เมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว พรรคการเมืองต้องรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมือง”

ข้อเท็จจริงได้ความว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวนเงิน ๓๑๘,๒๐๐ บาท และเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุน ๗ จำนวน ๑๑๘ สาขา จำนวนเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท

ประเด็นปัญหาที่ขัดแย้งที่จะนำมาพิจารณาได้แก่เงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๑๘ สาขา เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท แจ้งการโอนเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นการโอนครั้งที่สองของปี ๒๕๔๖

พรรคเสรีประชาธิปไตย โดยนายเพชร ขวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคได้รับเงินสนับสนุนเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท แล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ แต่ก็ได้ส่งเงินให้แก่สาขาพรรคทั้ง ๑๑๘ สาขา ภายใน ๑๕ วัน และมีได้รายงานการส่งเงินให้แก่สาขาของพรรค ๗ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาของพรรค ๗ แล้วตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองฯ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ข้อ ๔ แต่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ว่าคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ ให้ส่งเงินจำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท คืนและขอผ่อนผันการคืนเงินดังกล่าวด้วย ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้พรรคเสรีประชาธิปไตยส่งเงินสนับสนุน ๗ จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท คืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พรรคได้รับหนังสือจากนายทะเบียนพรรคการเมืองตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๗ แต่พรรคเสรีประชาธิปไตยมิได้ดำเนินการส่งเงินคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ภายในกำหนดระยะเวลาและทางพรรคได้มีหนังสือ ที่ สรปต ๑๐๐/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ ขอผ่อนผันการคืนเงินแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยให้เหตุผลว่า “พรรคมีความจำเป็นต้องดำเนินกิจการทางการเมือง ตามแผนงานและโครงการ ในปี ๒๕๔๗ ต่อไป จึงได้นำเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคจำนวนดังกล่าวไปทตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรค ๗ ในปี ๒๕๔๗ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและเสียหายที่เกิดขึ้นกับพรรค ๗ จากการชะลอการจ่ายเงิน ๗”

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งศาลรัฐธรรมนูญยื่นยันตามหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๐๘๕๔ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยยังมีได้คืนเงิน สนับสนุน ฯ จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท แต่อย่างไร

ข้อเท็จจริงรับฟังยุติได้ว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและ ค่าสาธารณูปโภคของพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุน เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาทไปแล้วจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับการสนับสนุน แต่พรรคเสรีประชาธิปไตยกลับนำเงินจำนวนดังกล่าวไปทรงแจ้งในแผนงานและโครงการของพรรค ในปี ๒๕๔๗ มีเจตนาหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เข้าองค์ประกอบเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และตาม ประกาศของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกเงินค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ข้อ ๔ จึงต้องถูกยุบพรรค ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง และไม่จำเป็นต้องพิจารณา ถึงกรณีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งการโอนเงิน จำนวน ๗๑๘,๒๐๐ บาท เนื่องจาก คำวินิจฉัยข้างต้นมีผลผูกพันกับการดำเนินงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยสมบูรณ์แล้ว

นายอภัย จันทนจุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ